

Ιστορία

Σταυραετοί του Εξηνταέξι

Ο Χατζημιχάλης Γιάνναρης υπήρξε ο Κρητικός με τη βλοσυρότερη και την πιο αντρίστικη μορφή που γνώρισε ο κόσμος. Στην άγρια πυκνοφύτευτη γενιάδα του, στο πύρινο κι' αετήσιο του μάτι, στην κοφή και πλατιά, σα μεδαρίτικο πλάι μύτη, και στ' ανοικτό και καθαρό του μέτωπο, που πίσω του τρικύμιζε ασίγαστα ο νους του παλικαριού, φαντάζεσαι την ίδια την Κρήτη!...

Αν την Ελλάδα τηνε βρίσκουμε στην ηρωική μορφή του Αχιλλέα, την Κρήτη τηνε βρίσκουμε στη μορφή του Χατζημιχάλη Γιάνναρη. Γεννήθηκε στους Λάκκους το 1827 κι από έφηβος έδειξε δείγματα παλικαριού. Στην αναιμακτη επανάσταση του Μαυρογένη, μόλις τριαντάρης, παίζει σοβαρό ηγετικό ρόλο, γεγονός που θα τον επάβλλει στην ε-

στους πολέμους Κρητικοί. Μα το Τάγμα δεν υπόχεται κάτι το αξιόλογο, διαλύεται το 1862 και ο Γιάνναρης κατεβαίνει στην Κρήτη. Πιάνεται και πάλι, φυλακίζεται μα δραπετεύει και ανηφορίζει προς τις Μαδάρες όπου οργανώνει ομάδες επιδρομών. Ύστερα από λίγο έρχεται ο Μεγάλος Σηκωμός και ο Χατζημιχάλης ορίζεται από την Επαναστατική Επιτροπή Γενικός Αρχηγός Κυδωνίας και με ικανότητα, πείσμα και ασύγκριτο θάρρος

3. Χατζημιχάλης Γιάνναρης Το θεριό της Κρήτης

Γράφει ο Μιχάλης Γρηγοράκης

...λία, από την οποία δεν μπορεί πλέον να επανακάμψει προς τους επαναστάτες, χωρίς να τρέξει κίνδυνο να πιαστεί. Προχθες κάποιος Έλληνας πλοίαρχος υποσχέθηκε να τον παραλάβει, όμως αγνού αν το κατόρθωσε ή μάλλον πολύ αμφιβάλλω. Κάποιος άλλος πλοίαρχος απάιτησε για την εκτέλεση της πράξης αυτής πεντακόσια ναπολεόνια."

Χ. Χατζημιχάλης Γιάνναρης

Η επιβλητική του εμφάνιση, το ψυχικό του σθένος, η σωματική του αντοχή και η ευστροφία του πνεύματός του συνθέτουν μια σπάνια επαναστατική προσωπικότητα, που ο Μεγάλος Σηκωμός ευτύχησε να έχει.

Τον Οκτώμηρη και το Νοέμηρη του 1866 μάχεται στην Κυδωνία κατά του Μουσταφά πασά, το Δεκέμηρη στο Σέλινο, το Γενάρη του 1867 στα Σφακιά και μετά πάλι στη Κυδωνία, αποκρούοντας τις επιθέσεις του Αλή Σαρχός πασά, που πηγαίνει να καταλάβει τον Ομαλό.

Σφραγίδα αρχηγείου Τμήματος Κυδωνίας.

Αρχές του καλοκαιριού του 1867 βρίσκονται μεταξύ των Σφακσιανών και αντιμετωπίζει τις συγκεντρωτικές επιθέσεις των πασάδων Ομέρ, Ρασίτ και Μεχμέτ.

Μετά ξαναπιάνει την Κυδωνία και αποκρούει τους Τούρκους στο Λούλο. Το Νοέμηρη και Δεκέμηρη παίρνει μέρος στις πολήμερες μάχες των Λάκκων. Αρχές του 1868 τον βρίσκουμε να μάχεται στην Κίσαμο κατά του Χουσεΐν πασά και μετά ξαναγυρίζει στην Κυδωνία, για να προφτάσει τους Τούρκους που εξορμούν στον Ομαλό και σαν τους στραπατσάει τραβάει για τα Σφακιά. Μα μοίρα κακή δεν αφήνει τα πράγματα να προκόψουν, θολώνει τον επαναστατικόν ορίζοντα. Τέλη του 1868 αρχίζει να φαίνεται το λύγισμα των παλικαριών και των καπετανέων τους. Οι στερήσεις, οι κακουχίες και οι ατελείωτοι αγώνες, τους σακατεύουν, δεν τους αφήνουν να προχωρήσουν, παρά τη θέληση και το ψυχικό σθένος που έχουν. Ο Μεγάλος Σηκωμός σε λίγο σταματά, τα όνειρα σβήνουν και ο Χατζημιχάλης υποχρεώνεται να καταθέσει τα όπλα ντροπιασμένος. Πιο πριν προσπαθεί να διαφύγει. Γι' αυτό το γεγονός ο Έλληνας πρόξενος Σακόπουλος θα γράψει:

"Ο Χατζημιχάλης εξακολουθεί να βρίσκει κρυπτόμενος σε κάποια παρα-

ρά τα εβδομήντα του χρόνια θα πολεμήσει γενναία, η αγωνιστικότητά του έχει τόλμη κι αποφασιστικότητα. Η συμμετοχή του κατενθουσιάζει τη Μεταπολιτευτική Επιτροπή, ανώτατο όργανο του αγώνα, η οποία και τον επαινεί. Πολεμά ο Γιάνναρης σαν τριαντάχρονο παλικαρι πλάι στον ξεσηκωμένο λαό. Ο καιρός περνάει τότε δυσάρεστος και πότε ευχάριστος, κατεβαίνει ο ελληνικός στρατός του Τιμολέοντα Βάσου το Γενάρη του 1897.

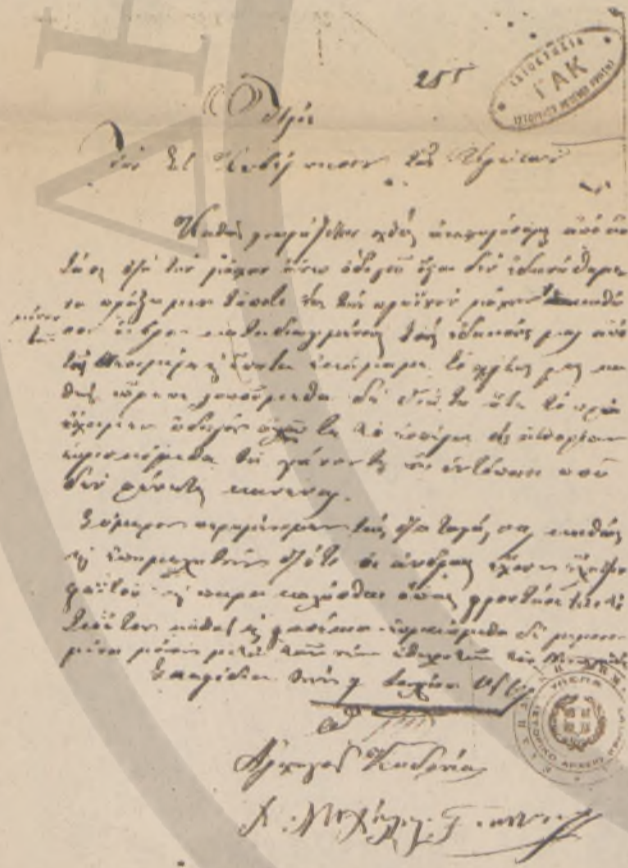
Ο Γιάνναρης παίρνει μέρος στη νικηφόρα μάχη του ελληνικού στρατού στην Αγιά, μάχη που υπήρξε και η τελευταία για το Λακωνικό καπεταναρά. Νικάται ο Τούρκος, φεύγει, έρχεται η

αυτονομία!.. Ο Γιάνναρης στο πρώτο και σίγουρο αυτό δήμα για την πολυπόθυτη ένωση χαιρέται πολύ και τα γεγονατά του μάτια δακρύζουν. Και το 1913, γέρος πολύ μα λεδένης, θ' αξιωθεί να δει να υψώνεται η γαλανόλευκη στο φρούριο του Φιρκά το σύμβολο που επεσφράγισε οριστικά την Ένωση κι ειδικάωσε πέντε αιώνων αγώνες. Ύστερα θα έρθει ο θάνατος.

Το θεριό της Κρήτης νικημένο από τα πολλά τα χρόνια θα γίνει πεσκέσι του χάρου. Και σε μιαν απέριττη μα γραφική γωνιά του Ομαλού, στον τόπο που ανδράθθηκε μα και μεγαλούργησε, θα ταφεί με πολλές τιμές και δόξες.

Ο Χατζημιχάλης Γιάνναρης με τον Επίσκοπο Αγαθάγγελο Νινολάκη.

Έγγραφο του Γιάνναρη προς την Κυβέρνηση των Κρητών.

κάμηση των συμπατριωτών του. Μετά το σβήσιμο της άτυχης αυτής επανάστασης πιάνεται μπαμπέσιμα από τους Τούρκους, διαπομπεύεται σαν κοινός καρχαύρος στα Χανιά, στο Ρέθεμνος και στο Ηράκλειο και μετά κλείνεται στη φυλακή, για να λευτερωθεί το 1860. Σαν αφήσει τη φυλακή καταφεύγει στην ελεύθερη Ελλάδα. Εδώ ανήσυχος και στεναχωρημένος, με μοναδική σκέψη τη βοήθεια των υποδούλων Κρητικών, θα καταταγεί στο Πρόσωπο Τάγμα του ταγματάρχη Πασχάλη, που το αποτελούσαν διακριθέντες

διευθύνει τον αγώνα. Στο Μεγάλο Σηκωμό παίζει ρόλο γενναίο κι αποφασιστικό και η πολεμική του δράση είναι απαράμιλλη. Θα γίνει πολλές φορές η ψυχή των δυτικών διαμερισμάτων, που πλάι της με πίστη η ενθουσιασμό το καπετανολόι, από τ' Αμάρι και μέχρι το Σέλινο, θα μάχεται και θα νικά. Η επιβλητική του εμφάνιση, το ψυχικό του σθένος, η σωματική του αντοχή και η ευστροφία του πνεύματός του συνθέτουν μια σπάνια επαναστατική προσωπικότητα, που ο Μεγάλος Σηκωμός ευτύχησε να έχει.